



Stein Erik Ohna,

SUKIP fra et forskerperspektiv

**Fagdag Utstein Kloster Hotell, Onsdag 22. September
“ Utenforskap og inkluderende praksis i barnehagen “**


10/11/2021

1

Plan for presentasjonen

- Hva er SUKIP?
- Kompetanseutvikling i barnehage og PP-tjenesten, styringsdokumenter og forskning
- Inkludering – et mangefasettert begrep
- Innovasjonsprosjektet ved Viste Barnehage
- Noen underveiserfaringer – hva sier deltakerne

10/11/2021



2

Forskningsprosjektet

- Finansiert av Norsk Forskningsråd (FINNUT-prosjekt)
- Prosjektperiode 2019-2022/23
- Samarbeid mellom to kommuner, Randaberg (prosjekteier), Bergen, NLA Høgskolen (prosjektleder), UiS og Statped.
- En barnehage, en skole og den tilhørende PP-tjenesten i hver kommune medvirker i prosjektet
- Mål
 - Å introdusere og utforske nye innovative strategier for samarbeid mellom barnehage/skole og PPT som støtter utvikling av lokal og situert kompetanse for inkluderende praksiser
- Innovasjon: Planlagt endring med sikte på å forbedre (lokal) praksis (Skogen 2004)

10/11/2021



3

Forskningsspørsmål og fokus

- Hvordan kan innovasjonen bidra til og støtte utvikling av kunnskap (teorier) og praksiser om
 - Inkluderende praksiser i barnehagen, og
 - Å styrke faglige fellesskap som verdsetter mangfold.
- Øke gjensidig forståelse av hverdagslige aktiviteter i barnehagen, og redusere omfanget av sakkyndige vurderinger.
- Midtveiserfaringer fra Viste barnehage

10/11/2021



4

Styringsdokumenter om barnehage og PP-tjenesten

- Inkludering (deltakelse og tilhørighet) er et grunnleggende prinsipp i norsk utdanningspolitikk
- Forskning viser at det er et gap mellom:
 - intensjoner og gjeldende praksis
 - Nasjonale føringer og det samarbeidet som i praksis finner sted mellom barnehage/skole og PPT. (Haug 2011, Nordahl 2018, Moen et al. 2018, Tveitnes 2018)
- Om PPT og praksisnær kompetanse:
 - *Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PP-tjenesten) må også få bedre praksisnær kompetanse for å kunne være en god rådgiver for barnehager og skoler, (...) Samtidig er det behov for at PP-tjenesten utvikler sin kompetanse for å styrke kvaliteten på sakkyndige vurderinger (Meld. St. 6 (2019-2020), s. 63).*

10/11/2021



5

Kompetanseutvikling i samarbeid med PPT (Meld.St.6, s. 8)

- Barnehager og skoler skal, i samarbeid med det lokale støttesystemet, være rustet til å møte mangfoldet blant barn og elever. (...)
- Et fellestrekk for de viktigste tiltakene i meldingen er å bringe kompetansen nærmere barna og elevene.
- For å få til dette vil regjeringen blant annet satse på kompetanseutvikling i barnehager og skoler og i PP-tjenesten, og på å bedre samarbeidet mellom barnehager, skoler, SFO og det lokale støttesystemet.
- Fasting & Breilid (2020)
 - Fagrapporter og utredninger viser imidlertid at PP-tjenesten i liten grad er aktør ved kompetanse- og organisasjonsutvikling

10/11/2021



6

Forskning om samarbeid barnehage – PPT

- Det er lite forskning om PP-tjenestens arbeid i en barnehagekontekst. (Camron & Tveit 2020)
- PP-ansatte oppfatter systemrettet arbeid i barnehagen som
 - utvikling av læringsmiljø,
 - at barns vansker forstås i et interaksjonelt perspektiv,
 - å arbeide forebyggende og
 - å arbeide med barnets omgivelser. (Tveit Camron og Kovak, 2019)
- Barnehageansatte, foreldre opplever at PPT er lite tilgjengelig i arbeid med barn med barn med nedsatt funksjonsevne (Camron & Tveit, 2020)

10/11/2021



7

Inkluderende praksiser: viktige faktorer (Ainscow & Miles 2008)

- En inkluderende kultur
 - individnivå: Lærerens (personalets) syn på barn med utfordringer
 - organisatorisk nivå: Redusere særskilte tiltak
- En inkluderende ledelse
- Arbeid i nettverk,
 - å dele kunnskap, ekspertise og ressurser styrker utvikling av inkluderende praksiser
 - Å arbeide i nettverk påvirker lærerens syn på eget arbeid og barn/elever.

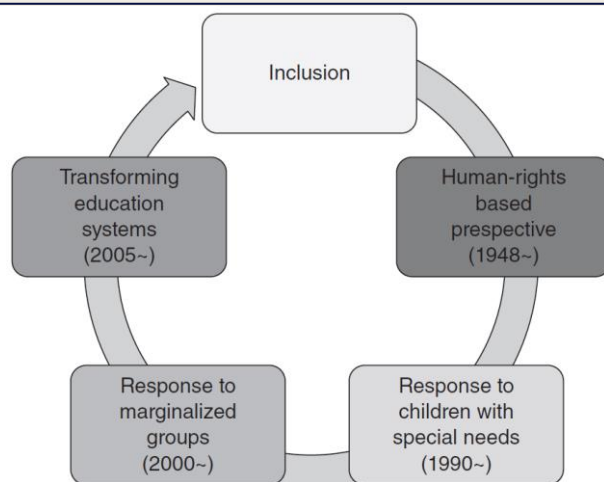
10/11/2021



8

Inkludering – en kontinuerlig utvikling fire sentrale ideer

(Operetti, Walker & Zhang 2014)



10/11/2021

University of Stavanger

9

Innovasjonsprosjektet i Viste barnehage

- Kartlegging før prosjektet startet (vår 2018)
 - PPT: For mange henvendelser om sakkyndige vurderinger
 - Barnehagen: «PPT kjenner oss ikke – PPT har for lite kunnskap om virksomheten i barnehagen»
- Utforming av innovasjon: avgjøres av barnehage i samarbeid med PPT/forskere.
- Mål for innovasjonsprosjektet (v/styrer)
 - Alle barn skal oppleve inkludering (tilhørighet) i hverdagen i barnehagen
 - Utvikle tettere dialog med PPT om hva som rører seg i barnehagen.
 - Hvordan kan vi best få til inkludering på alle plan og hvordan benytte PPT til systemveiledning og veiledning av personalet for å få til dette.

10/11/2021

University of Stavanger

10

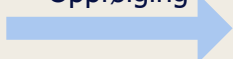
Innovasjonen, en syklisk struktur

Månedsmøte

Ped.leder presenterer case/situasjon (refleksjon / kollegaveiledning)

Styrer (ass. styrer)
Pedagogiske ledere (6)
PP-rådgiver
Leder for STB
Forsker

Oppfølging

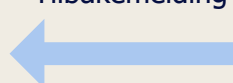


Avdelingsmøte

Resultat fra månedsmøte diskuteres på avdelingen, påfølgende uke

Pedagogisk leder
PP-rådgiver
Barnehagelærer
Fagarbeidere (assistenter) (3-4)

Tilbakemelding



10/11/2021

11

Konstruksjon av data

- Transkripsjon og feltnotat 17 månedsmøter
- Intervju med styrer av barnehagen (hver 6 mnd)
- Gruppeintervju med pedagogiske ledere (sporadisk)
- Intervju med PP-leder og PP-rådgiver (hver 6 mnd)
- Referat fra kommunens styringsgruppe

- Covid-19 – tiltak i barnehagen
 - Ingen månedsmøter mars-august 20),
 - Månedsmøter organisert som Teams møter (høst 20-vår21)

10/11/2021

12

Styrer: Om samhandling med PPT (intervju styrer, 19/5-20)

- Økt kvalitet på samhandlingen mellom barnehage og PPT, diskusjon på gruppenivå heller enn på individnivå
 - «*Det har vært positivt, for da blir hun (PP-rådgiver) på en måte en samtalepartner rundt emnet og ikke en sånn en person som du på en måte skal prøve å overbevise for å få noe*»
 - «*Vi har ikke hyppigere (møter med PPT) – men møtene er bedre organisert*»
- Særlig fremheves betydningen av avdelingsmøtet:
 - «*Hverdagslivet i barnehagen/avdelingen er i fokus og personalet opplever å bli lyttet til*»
 - «*PPT er blitt mer synlig for alle i barnehagen*»
- Effektivt – krever ikke mer ressurser fra barnehagen (og PPT?)

10/11/2021



13

Tre pedagogiske ledere: Om PP-rådgivers deltakelse på avdelingsmøtet (intervju ped-ledere, 2/2-21)

- «*Jeg var skeptisk i starten til at jeg skulle ha med meg henne, (...) skal hun komme inn og kontrollere at jeg gjør det skal sier jeg skal gjøre. Men da jeg hadde henne med på møtet så opplevde jeg at de andre på avdelingen følte seg hørt, og det ble bestemt hvilke tiltak vi skulle sette i gang. (...) Mine assistenter og fagarbeidere synes det var godt at hun var med, at de ble hørt og at de fikk samme informasjonen som vi får. At det var ikke bare jeg som ga tilbakemelding om hva vi hadde blitt enige om*»
- «*Jeg tenker det er veldig positivt, at de andre på avdelingen og blir litt løftet, at de blir ansvarliggjort hvis det går an å si det, enn om vi bare skal komme og si at når har vi tenkt sånn og sånn.*»
- «*(...) alle blir jo en del av prosessen. Det er jo kjempeviktig når du jobber som et team inne på en avdeling*»

10/11/2021



14

PP-rådgiver: om månedsmøtet og oppfølgingsmøtet på avdelingen (intervju PPT, 14/12-20)

- «Månedsmøtet er en slags gruppeveiledning der alle ped-lederne er med, styrer og styrket barnehage, sånn at man da får på en måte diskutert seg fram til en del tilbakemeldinger – som avdelingsleder og jeg tar med til avdelingen. Det du da får tips om fra avdelingspersonalet, jeg synes det er veldig, veldig verdifullt. (...) Hvis du skal skape en endring på praksis på en avdeling så må hele gjengen med»
- «(...) månedsmøtet har en stor verdi i forhold til veiledning mellom de pedagogiske lederne og mellom avdelingene. Så det får du på ped-ledermøtet – og så får du trukket det ned til avdelingen på avdelingsmøtet. Så egentlig så dekker det to behov og gir refleksjon i to ulike settinger. Begge deler er verdifullt å få være med på. (...) Jeg synes styrer har vært veldig flink til å strukturere og rydde opp både med hvordan hun innleder og hvordan hun oppsummer og hvordan hun på en måte spiller inn folk.»

10/11/2021



15

Vanlige prosjekt – SUKIP prosjektet

- Vanlige prosjekt → «vi blir sendt på et eller annet kurs og så får vi lært at nå skal vi gjøre sånn og sånn og så kommer vi tilbake igjen og så sier vi at nå skal vi gjøre det og så er det ikke så lett å få andre med på» (ped leder 4/5-21)
- «En del andre prosjekt – altså, det starter kanskje litt mer sånn teoretisk sant, fordi at det er litt sånn teori som skal ligge til bunn og sånn, før en får det litt sånn praksisnært. Dette her (SUKIP) er jo praksisnært hele tiden og så er det og det at vi har fått lov å være med og skissert opp hva som på en måte skal være vår innovasjon, hva der det vi skal jobbe med» (NN, 4/5-21)
- «Det var litt summing i gangene i starten, skal vi være med på noe nytt (...) jeg tror ikke dette har føltas som et nytt prosjekt hvis du skjønner hva jeg mener, det er bare en endring av måten vi gjør ting på» (NN, 4/5-21)
- «Det var noe jeg hørte fra spes.ped teamet, de hadde diskutert der, at hvor mye tid skal dette prosjektet ta og bla bla. Så sa jeg at vi bruker ikke mer tid på dette prosjektet (...) og da tenker jeg jo at det er en innovasjon, eller det er noe som er bedre for oss, ja. (NN, 4/5-21)

10/11/2021



16

Hva er det i innovasjonen som skaper endring – om hva?

- Kunnskap (taus kunnskap gjøres eksplisitt)
 - Case og situasjoner presenteres i ulike kontekster, (forberedelse), presentasjon og diskusjon på månedsmøte → Presentasjon, diskusjon på avdelingsmøte, → tilbakemelding til månedsmøtet
 - PP-rådgiver deltar på månedsmøte og avdelingsmøte
- Endring av relasjon «ekspert» – barnehagepersonale
 - Økt verdsetting av personalets erfaringer
 - Fokus på hverdagslivet i barnehagen heller enn behov for individuell støtte
- En ny PP-rolle og
- mulig infrastruktur for utvikling av av lokal kompetanse for inkluderende praksiser

10/11/2021



17

Referanser

- Allan, J. (2008). *Rethinking Inclusive Education. The Philosophers of Difference in Practice*. Dordrecht, Springer.
- Bennich, M. Svensson, L. Brulin, G. (2016) Interactive research. A joint Learning Process with the Unions. In E. Gunnarsson et al. (2016) *Action Research for Democracy. New Ideas and Perspectives from Scandinavia*. New York: Routledge.
- Cameron & Tveit (2020) PPTs bidrag i ansvarsgrupper omkring barn med nedsatt funksjonsevne I barnehagen.
- Fasting & Breilid (2020) PP-tjenesten som inkluderingsagent: retorikk eller handling. *Psykologi i kommunen* nr. 3.
- Haug, P. (2011). "God opplæring for alle - eit felles ansvar." [Good education for all, a common responsibility] *Norsk pedagogisk tidsskrift* **2**: 129-139.
- MoER (2019). Meld. St. 6 (2019-2020). *Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO [Close on - Early effort and inclusive communities in kindergarten, school and before- and after- school care]*. Ministry of Education and Research. Oslo.
- MoER (2017). Meld. St. 21 (2016-2017). Lærelyst - tidlig innsats og kvalitet i skolen [Desire to learn – early effort and quality in the school]. Oslo: Ministry of Education and Research.
- Moen, T., et al. (2018). "The Norwegian Educational Psychological Service. A systematic review of research from the period 2000-2015." *Nordic Studies in Education* **38**(2): 101-117.
- Nordahl, T. (2018). *Inkluderende fellesskap for barn og unge* [Inclusive communities for children and youth]. Oslo, Fagbokforlaget.
- SUKIP (2019). *Collaboration on developing competence for inclusive practices in kindergarten and school (SUKIP)*. Research proposal. Oslo: The Research Council of Norway.
- Tveit, Cameron & Kovak (2019) Teoretisk og praktisk forståelse av systemrettet arbeid i PPT. I Bjørklund, Groven & Pmot, *PPTs systemrettede arbeid I barnehagen*.
- Tveitnes, M. S. (2018). *Sakkyndighet med mål og mening. En analyse av sakkyndighetskunnskapens institusjonelle kjennetegn; et grunnlag for refleksjon og endring*. Department of Arts and Education. Stavanger, University of Stavanger. **PhD**: 307.

10/11/2021



18